

I

Op vrijdag 6 juni regende het in Richmond.

In de onafgebroken stortbui, die bij het aanbreken van de dag was begonnen, bleven van de lelies alleen de naakte stengels overeind, en het asfalt en het trottoir lagen vol met bladeren. Er stroomden smalle riviertjes over de straten en op de sportvelden en in de voortuinen vormden zich kleine meren. De regen sloeg hard op het dak toen ik in slaap viel, en toen de nacht overging in de eerste uren van een mistige zaterdagochtend had ik een vreselijke droom.

Ik zag een wit gezicht achter een raam dat nat was van de regen. Het gezicht zag er vormeloos en onmenselijk uit, als dat van een wanstaltige, van een panty gemaakte pop. Het raam van mijn slaapkamer was eerst donker, maar toen zag ik plotseling dat gezicht. Een kwaadaardig wezen keek naar binnen. Ik werd wakker en staarde niets ziend in het donker om me heen. Ik had geen idee waarvan ik wakker was geworden totdat de telefoon weer overging. Ik vond de hoorn zonder ernaar te hoeven zoeken.

‘Dr. Scarpetta?’

‘Ja.’ Ik reikte naar mijn lamp en deed het licht aan. Het was halfdrie ’s nachts. Ik kon mijn hartslag dwars door mijn ribben heen voelen.

‘Je spreekt met Pete Marino. We hebben er weer een, op Berkeley Avenue 5602. Jij moet ook maar komen, denk ik.’

De naam van het slachtoffer was Lori Petersen, vertelde hij me. Ze was een blanke dertigjarige vrouw. Haar man had het lichaam ongeveer een uur geleden gevonden.

Ik had die details niet nodig. Op het moment dat ik de hoorn opnam en brigadier Marino’s stem herkende, wist ik het al. Misschien wist ik het zelfs al op het moment dat de telefoon overging. Mensen die in weerwolven geloven zijn bang bij volle maan. Ik had zo langzamerhand geleerd de uren te vrezen tussen mid-

dernacht en drie uur in de ochtend, als de vrijdag overgaat in de zaterdag en de stad slaapt.

Gewoonlijk is het de dienstdoende politiearts die erbij wordt geroepen als er sprake is van een lijk. Maar dit was geen gewone zaak. Na de tweede keer had ik hun duidelijk gemaakt dat ze mij moesten bellen als er weer zo'n moord was gepleegd, op wat voor tijdstip dan ook. Marino was daar niet zo enthousiast over. Sinds ik tot hoofd van de Pathologisch-Anatomische Dienst van de staat Virginia was benoemd, nog geen twee jaar geleden, had hij voortdurend moeilijk gedaan. Ik wist eigenlijk niet of hij een hekel aan vrouwen had, of dat hij gewoon een hekel aan mij had.

'Berkley is in Berkley Downs, aan de zuidkant van de stad,' zei hij op neerbuigende toon. 'Weet je hoe je er moet komen?'

Ik moest bekennen dat ik dat niet wist en krabbelde zijn aanwijzingen op de blocnote die ik altijd naast de telefoon had liggen. Ik hing op en had mijn voeten al op de grond toen de adrenaline door mijn zenuwen begon te jagen alsof ik net een kop espressokoffie op had. Het huis was stil. Ik pakte de zwarte, versleten dokterstas die ik al zo lang in gebruik had.

De nachtlucht had de temperatuur van een lauwe sauna en achter de ramen bij mijn burens was nog geen licht te zien. Terwijl ik met mijn donkerblauwe stationcar achteruit de oprit af reed, keek ik naar het licht op de veranda en naar het raam op de eerste verdieping waarachter Lucy, mijn tien jaar oude nichtje, lag te slapen. Ook deze dag in haar leven zou ik weer missen. Ik had haar woensdagavond opgehaald van het vliegveld. Tot dusver hadden we nog maar een paar keer samen kunnen eten.

Tot aan Parkway kwam ik helemaal geen ander verkeer tegen. Even later scheurde ik de brug over de rivier de James over. De achterlichten van de auto's die ver voor me reden leken wel robijnen en in mijn achteruitkijkspiegel zag ik het spookachtige silhouet van het stadscentrum. Links en rechts van me strekte zich een donkere vlakte uit met langs de randen rijen vage lichtjes. Ergens loopt daar een man, dacht ik. Een man zoals zo vele. die met rechte rug over straat loopt, een dak boven zijn hoofd heeft als hij 's avonds gaat slapen en die net zoveel vingers en tenen heeft als ieder ander. Waarschijnlijk is hij blank en veel jonger dan ik met mijn veertig jaren. In de meeste opzichten is hij heel

gewoon. Waarschijnlijk heeft hij geen BMW, en loopt hij zowel de bars in het Slip-district als de dure kledingzaken in Main Street niet af.

Maar aan de andere kant, misschien doet hij dat juist wel. Elke man zou hem kunnen zijn, hij was onopvallend. Meneer Doodgewoon. Het type man dat je je zelfs niet herinnert nadat je twintig verdiepingen lang met hem alleen in de lift hebt gestaan.

Hij had zichzelf tot de donkere kracht gemaakt die de hele stad beheerste. Hij was een obsessie voor duizenden mensen die hij nog nooit had gezien en hij was ook een obsessie voor mij. Meneer Doodgewoon.

De moorden werden pas sinds twee maanden gepleegd, dus misschien was hij wel onlangs ontslagen uit de gevangenis of uit een psychiatrische inrichting. Dat was verleden week de meest recente speculatie, maar de theorieën veranderden voortdurend.

Mijn theorie was vanaf het begin steeds dezelfde gebleven. Ik had het sterke vermoeden dat hij nog niet lang in de stad was, dat hij dit ergens anders al eens eerder had gedaan en dat hij nog geen dag opgesloten had gezeten in een gevangenis of een strafrechtelijk instituut. Hij was niet chaotisch, hij was geen amateur en hij was zeker niet 'gek'.

Wilshire was de zijstraat twee stoplichten verder en Berkley was dan de eerste zijstraat rechts.

Ik kon de blauwe en rode lichten al op twee huizenblokken afstand zien. De straat voor nummer 5602 was zo fel verlicht dat het leek alsof er een ramp was gebeurd en reddingswerkzaamheden werden uitgevoerd. Er stond een ambulance met lopende motor naast twee burgerauto's van de politie met flitsende lichten, en drie witte patrouillewagens, waarvan de koplampen op volle sterkte brandden. Het team van het Channel 12-nieuws was net aangekomen. De lichten in de huizen waren aan en een paar mensen in pyjama en ochtendjas stonden op hun veranda te kijken.

Toen ik achter het busje van de televisieploeg parkeerde, kwam er net een cameraman langs. Met gebogen hoofd en de kraag van mijn kaki regenjas opgetrokken tot aan mijn oren liep ik snel over het pad naar de voordeur. Ik heb er altijd al een bijzondere hekel aan gehad om mezelf in het avonduits te zien. Sinds

de wurgmoorden in Richmond waren begonnen, werd ik op kantoor gewoonweg overspoeld met telefoontjes van steeds dezelfde verslaggevers met steeds dezelfde tactloze vragen.

‘Als het om een seriemoordenaar gaat, dr. Scarpetta, wil dat dan niet zeggen dat een herhaling waarschijnlijk is?’

Alsof ze graag wilden dat het weer gebeurde.

‘Doc, is het waar dat u tandafdrukken heeft gevonden op het lichaam van het laatste slachtoffer?’

Dat was niet waar, maar het maakte niet uit hoe ik zo’n vraag beantwoordde, ik kon toch niet van hen winnen. Bij ‘geen commentaar’ nemen ze aan dat het waar is. Als ik ‘nee’ zeg, staat er in de volgende editie van de krant te lezen dat ‘dr. Kay Scarpetta ontkent dat er tandafdrukken op de lichamen van de slachtoffers gevonden zijn.’ De moordenaar, die net zoals ieder ander de kranten leest, komt zo dan weer op een nieuw idee.

De meest recente krantenberichten waren in bloemrijke taal geschreven en zo gedetailleerd dat je er bang van zou worden. De verhalen gingen veel verder dan hun waarschuwendende functie. Veel vrouwen waren doodsbang, vooral degenen die alleen woonden. De verkoop van pistolen en van sterke deursloten was in de week na de derde moord met vijftig procent gestegen, en alle honden werden uit het dierenasiel gehaald, iets wat uiteraard ook de voorpagina haalde. Gisteren had Abby Turnbull, de beruchte en gelauwerde misdaadjournaliste, een staaltje van haar schaamteloosheid ten beste gegeven. Ze was naar mijn kantoor gekomen en had mijn medewerkers doodgegooid met haar Wet op de Vrije Nieuwsgaring. Het was haar echter niet gelukt om kopieën van de sectierapporten in handen te krijgen.

Er werd op een agressieve manier misdaadjournalistiek bedreven in Richmond, een oude stad in Virginia met 200.000 inwoners, die vorig jaar volgens de FBI het op een na hoogste aantal moorden per hoofd van de bevolking had in de Verenigde Staten. Het was niet ongevoel dat politiepathologen uit het Britse Gemenebest een maand op mijn kantoor meeliepen om meer over schotwonden te leren. Het was ook niet ongevoel dat een carrièregerichte politieman zoals Pete Marino de chaos in New York of in Chicago ontvluchtte, om vervolgens te ontdekken dat Richmond nog veel erger was.

Wat wel ongewoon was, waren deze seksuele moorden. De gemiddelde burger kan zich nog wel iets voorstellen bij schietpartijen in het drugscircuit of in de huiselijke sfeer, of bij een steekpartij tussen twee dronkenlappen over een fles bier. Maar de vermoorde vrouwen in kwestie waren net zulke types als de collega's die op het werk naast je zitten, de vriendinnen met wie je gaat winkelen of bij wie je even langsgaat voor een borreltje, de kennissen met wie je op feestjes staat te kletsen, de vrouwen met wie je in de rij voor de kassa staat. Ze waren iemands buurvrouw, iemands zuster, iemands dochter, iemands vriendin of vrouw. Ze bevonden zich in hun eigen huis, sliepen in hun eigen bed op het moment dat meneer Doodgewoon door een van hun ramen klom.

Er waren twee mannen in uniform naast de wijd open voordeur geposteerd. De doorgang werd versperd door een geel plastic lint met de waarschuwing: PLAATS VAN MISDRIJF VERBODEN TOEGANG. 'Doc.' Hij had mijn zoon kunnen zijn, de jongen die boven aan het trapje opzij stapte en het lint voor me omhooghield zodat ik eronderdoor kon.

De woonkamer was onberispelijk netjes en was ingericht in mooie warme, roze kleuren. In een hoek stond een elegant kersenhouten kastje met een kleine televisie en een cd-speler. Daar vlakbij stond een muziekstandaard waarop bladmuziek en een viool lagen. Onder het raam dat op de voortuin uitkeek, maar waarvoor nu de gordijnen dicht waren, stond een uit verscheidene delen bestaande bank en op de glazen salontafel daarvoor lag een half dozijn tijdschriften op een nette stapel. Ik zag onder andere de *Scientific American* en de *New England Journal of Medicine* op de stapel. Op de vloer lag een Chinees tapijt met een roze medaillon op een crèmekleurig veld en daarnaast stond een walnoothouten boekenkast. Daar stonden op twee van de planken boeken die zo van de leeslijst van een geneeskundige faculteit afkomstig zouden kunnen zijn.

Er was een deur naar de gang die over de hele lengte van het huis liep. Aan mijn rechterkant zag ik een paar kamers, aan de linkerkant was de keuken, waar Marino en een jonge agent aan het praten waren met een man van wie ik aannam dat hij de echtgenoot was.

Vaag registreerde ik een schone aanrecht, linoleum en keu-

kenapparatuur in de beige kleur die de fabrikanten ‘amandel’ noemen, en lichtgeel behang en gordijnen. Maar ik kon mijn ogen niet van de tafel afhouden. Daar lag een rood rugzakje, waarvan de politie de inhoud al had onderzocht: een stethoscoop, een klein zaklampje, een tupperwaredoosje waar een tussendoortje of een hele maaltijd in had gezeten, en recente nummers van de *Annals of Surgery*, de *Lancet* en het *Journal of Trauma*. Ik was nu helemaal in de war. Marino keek me koeltjes aan terwijl ik bij de tafel bleef staan en stelde me toen voor aan Matt Petersen, de echtgenoot. Petersen zat in elkaar gedoken op een stoel. Zijn gezicht vertoonde duidelijk de sporen van de schok. Hij was bijzonder knap, bijna een adonis, met zijn gebeeldhouwde gelaats-trekken, zijn koolzwarte haar, en zijn gladde, iets gebruikte huid. Hij had brede schouders en een mager, maar elegant en goedgevormd lichaam. Zijn kleding was nonchalant: een wit overhemd en een gebleekte spijkerbroek. Hij keek naar beneden, naar zijn handen die hij stijf gevouwen op zijn schoot hield.

‘Zijn dat háár spullen?’ Ik moest het gewoon weten. Misschien waren al die medische dingen wel van haar man.

Marino antwoordde ‘ja’, wat mijn vermoeden bevestigde.

Petersen keek me langzaam aan. Zijn ogen waren donkerblauw, met bloed doorlopen. Hij leek opgelucht toen hij mij zag. De dokter was er, een sprankje hoop waar geen hoop meer was.

Hij sprak in de abrupte zinnen van iemand die verdoofd is, helemaal van de kaart. ‘Ik heb haar nog aan de telefoon gehad. Gisteravond. Ze zei dat ze rond halfeen thuis zou zijn, uit het Virginia Medical College, de EHBO. Ik kwam thuis, de lichten waren uit, ik dacht dat ze al naar bed was gegaan. Ik ging daar naar binnen.’ Zijn stem werd hoger en begon te trillen. Hij haalde diep adem. ‘Ik ging daar naar binnen, de slaapkamer in.’ Zijn tranende ogen hadden een wanhopige blik terwijl hij mij smeekte: ‘Alstublieft. Ik wil niet dat er mensen naar haar komen kijken en haar zo zien. *Alstublieft.*’

Op vriendelijke toon zei ik: ‘Ze moet onderzocht worden, meneer Petersen.’

Hij sloeg met zijn vuist in een onverwachte woede-uitbarsting op het tafelblad. ‘Dat weet ik!’ Zijn ogen stonden wild. ‘Maar iedereen, de politie en de rest!’ Zijn stem trilde. ‘Ik weet precies

hoe dat gaat! Het huis wordt vergeven van verslaggevers en de rest. Ik wil niet dat elke Jan Lul zich aan haar kan komen vergapen!’

Marino verblikte niet. ‘Hé, ik ben ook getrouwd, Matt. Ik weet hoe je je voelt. Ik geef je mijn woord dat ze met respect wordt behandeld. Hetzelfde respect dat ik ook zou verlangen als ik in jouw schoenen zou staan, oké?’

Sussende, verraderlijke leugens.

De doden zijn weerloos en de ontering van deze vrouw was nog maar net begonnen, net als bij de anderen was gebeurd. Ik wist dat het proces niet zou stoppen voordat Lori Petersen binnenstebuiten was gekeerd, voordat elke centimeter van haar lichaam gefotografeerd was, en voordat dat allemaal getoond was aan de deskundigen, de politie, de advocaten, de rechters en de juryleden. Mensen zouden hun gedachten hebben en zouden commentaar leveren op haar aantrekkelijke punten, of opmerkingen maken over het gebrek daaraan. Er zouden studentikoze grapjes en cynische opmerkingen gemaakt worden terwijl het slachtoffer, en niet de moordenaar, terechtstond. Ieder aspect van haar persoonlijkheid en van haar leven zou worden bestudeerd en beoordeeld, en dat betekende dat ze in een bepaald opzicht verderd zou worden.

Een gewelddadige dood is een publieke gebeurtenis en tegen dat facet van mijn beroep kwam mijn gevoel vaak in opstand. Ik deed altijd wat ik kon om de waardigheid van de slachtoffers te waarborgen. Maar nadat die persoon een ‘zaak’ was geworden, een bewijsstuk dat van hand tot hand werd doorgegeven, was er nog maar weinig dat ik kon doen. De privacy van het slachtoffer werd dan net zo grondig kapotgemaakt als zijn of haar leven.

Marino leidde me de keuken uit en liet het aan de agent over om Petersen verder te ondervragen.

‘Heb je de foto’s al genomen?’ vroeg ik.

‘Identificatie is al bezig met al hun stofjes,’ zei hij, doelend op de agenten van de identificatiedienst die de plaats van het misdrijf onder handen namen. ‘Ik heb ze opdracht gegeven om bij het lichaam uit de buurt te blijven.’

In de gang bleven we staan. Aan de muur hing naast een paar aardige aquarellen een serie foto’s van de respectieve afstudeer-

ceremonies van man en vrouw. Er was ook een artistieke kleurenopname waarop het jonge paar op een strand tegen een stel verweerde palen leunde, hun broekspijpen opgerold, de wind in hun haar, hun gezichten rozig van de zon. Ze was aantrekkelijk toen ze nog leefde, blond, met een teer gezichtje en een charmante glimlach. Ze was eerst naar de Brown-universiteit gegaan en was toen op Harvard medicijnen gaan studeren. Haar man had zijn kandidaats ook op Harvard gehaald. Daar zouden ze elkaar wel ontmoet hebben en blijkbaar was hij jonger dan zij.

Zij. Lori Petersen. Brown. Harvard. Briljant. Dertig jaar. Haar droom op het punt om gerealiseerd te worden. Na ten minste acht afmattende jaren waarin ze medicijnen studeerde. Een arts. Alles in een paar minuten verwoest voor het plezier van een man met een afwijking.

Marino raakte mijn elleboog aan.

Ik draaide de foto's mijn rug toe terwijl hij me wees op de open deur links, vlak voor ons.

'Hier is hij naar binnen gekomen,' zei hij.

Het was een kleine kamer met een witbetegelde vloer en muren met lichtblauw behang. Er was een toilet en een wastafel, en een rieten mand voor de was. Het raampje boven het toilet stond wijd open, een zwart vierkant waardoor koele, vochtige lucht naar binnen kwam die de gesteven witte gordijnen heen en weer deed bewegen. Buiten, in het donker, waren dicht opeenstaande bomen zichtbaar en maakten krekels hun gespannen, zagnende geluid.

'De hor is kapotgesneden.' Marino wierp me een uitdrukingsloze blik toe. 'Het ding staat tegen de achterkant van het huis. Vlak onder het raam staat een houten bank. Waarschijnlijk heeft hij die daar neergezet zodat hij naar binnen kon klimmen.'

Ik keek speurend naar de grond, de wasbak, de toiletbril. Ik kon geen vuil, vlekken of voetstappen ontdekken, maar ik stond te ver weg om het echt goed te zien en ik was niet van plan om het risico te lopen dat ik een spoor zou bederven.

'Was dit raam afgesloten?' vroeg ik.

'Het ziet er niet naar uit. Alle andere ramen zijn wel afgesloten. Dat heb ik al na laten gaan. Het lijkt me dat ze er juist goed

voor zou hebben gezorgd dat dit ook afgesloten was. Van alle ramen is dit het meest kwetsbare. Het is dicht bij de grond, aan de achterkant waar niemand ziet wat er allemaal gebeurt. Beter hier binnenkomen dan door het raam in de slaapkamer, want als die kerel stil is geweest, heeft ze hem zo'n stuk verder in de gang de hor niet horen stuksnijden en naar binnen horen klimmen.'

'En de deuren? Waren die op slot toen haar man thuiskwam?'

'Hij zegt van wel.'

'Dan is de moordenaar langs dezelfde weg naar buiten gegaan als hij naar binnen is gekomen,' besloot ik.

'Dat lijkt me van wel. Nette vogel, vind je niet?' Hij hield zich aan de deurpost vast en leunde naar voren zonder zijn voeten in de badkamer zelf te zetten. 'Er is hier niets te zien, het lijkt erop dat hij de boel heeft schoongemaakt zodat hij geen voetafdrukken op de plee of de vloer achterliet. Het heeft de hele dag geregend.' Hij keek me uitdrukingsloos aan. 'Zijn schoenen waren natuurlijk nat en zaten misschien ook wel vol modder.'

Ik vroeg me af waar Marino heen wilde. Hij was moeilijk te doorgronden en ik had nooit kunnen besluiten of hij een goede pokerspeler was, of dat hij gewoon langzaam reageerde. Hij was precies het soort detective waar ik, als ik kon, bij uit de buurt bleef. Hij was overal haantje-de-voorstee en hij stond totaal niet open voor andere mensen. Hij liep tegen de vijftig, had een gezicht waarop het leven diepe sporen had achtergelaten. Hij droeg zijn haar met een lage scheiding aan een kant en kamde lange plukken grijzend haar over zijn kalende kop. Hij was minstens een meter tachtig lang en aan zijn buikje was wel te zien dat hij al jaren lang graag whisky en bier dronk. Het zweet van vele zomers had een vette rand op zijn ouderwetse, brede, rood met blauw gestreepte das achtergelaten. Marino was zo'n typische keiharde smeris – een primitieve, botte detective, die waarschijnlijk een vuilbekkende papegaai als huisdier had en wiens salontafel vol lag met sekstijdschriften als *Hustler*.

Ik liep de gang door en bleef voor de grote slaapkamer staan. Ik kreeg een wee gevoel in mijn maag.

Iemand van Identificatie strooide zwart poeder over alle oppervlakken, terwijl een tweede agent alles op video vastlegde.

Lori Petersen lag boven op het bed. Het blauw met witte dek-

bed hing over het voeteneind heen. Het bovenlaken was naar beneden getrapt en lag in een prop onder haar voeten, en het onderlaken was aan de bovenkant losgeraakt, zodat de matras eronder zichtbaar was. De kussens lagen naast haar hoofd, aan de rechterkant. Het bed, dat eruitzag als het middelpunt van een hevige storm, was omgeven door onverstoorbare, beschaafde, middle class eikenhouten meubelen.

Ze was naakt. Op het kleurige, van verschillende lapjes gemaakte kleed rechts van het bed lag haar lichtgele katoenen nachthemd. Die was van boven naar beneden doormidden gesneden, wat ook bij de drie andere moorden het geval was geweest. Op het nachtkastje aan de kant van de deur stond een telefoon waarvan het snoer uit de muur was gerukt. De twee lampen aan weerszijden van het bed brandden niet, want de elektriciteitsnoeren waren ervan afgesneden. Haar polsen waren laag op haar rug geboeid met een van de snoeren. Het andere snoer was gebruikt op een duivelse, slimme manier die ook overeenkwam met de eerste drie zaken. Het snoer was om haar nek geslagen, daarna in de lus van het snoer om haar polsen gestoken en vervolgens stevig om haar enkels gebonden. Zolang haar knieën gebogen waren geweest, was de lus rond haar nek wijd genoeg gebleven. Maar zodra ze haar benen rechtte, als reactie op de pijn of vanwege het gewicht van haar aanvaller boven op haar, werd het koord om haar nek als een strop strakgetrokken.

Bij verstikking duurt het maar een paar minuten voordat de dood intreedt. Dat is verschrikkelijk lang als elke cel in je lichaam om lucht schreeuwt.

‘U kunt wel binnenkomen, Doc,’ zei de agent met de videocamera. ‘Ik heb alles op film.’

Zorgvuldig kijkend waar ik mijn voeten neerzette, liep ik naar het bed, plaatste mijn tas op de grond en nam er een paar operatiehandschoenen uit. Vervolgens pakte ik mijn fotocamera en nam verscheidene foto’s van het lichaam *in situ*. Haar gezicht was grotesk, het was onherkenbaar opgezwollen en had een donkere blauwpaarse kleur die was veroorzaakt door de strakke knoop om haar nek. Ze was van een gemiddelde lengte, niet korter dan een meter achtenzestig, en aanzienlijk gezetter dan haar jongere uitgave op de foto in de gang.